PIDJARINGNIKKUT PIKALLAKTAQHIMAITTUMIKLU HAVAGVIK

PIDJUTAA:

1. Nunavut Kavamanga (GN) havagutiqautiqaqtuq ukununga Inuit pitquhikkut uppirijainnun naunaijaqtait ihariaginiit pidjarikhaarnikkut taidjutini, hulidjutini, qanuriliurutiniklu aallanun inungnun ubluq tamaat taapkunanilu qujaginnaq qanuriliurutini. Inuit uppijait tunngavigijaujun inuqatigiingnirni aanniaqtailinirni ihuuhiriknirniklu, unalu pijuq havagvingnun. Kangiqhihimaniq malingnirlu hapkunani Inuit Qaujimajatuqanginni (IQ) uppirijainni pihimajukhat havagvingni inuuhiriknitnun, havakturnirnun, IQmilu kavamaptingni:

   Pikallaktarniq qujaginnakkut naammagijaungittuq idjuhiq hulijautijauhungujuqlu GN-kunnin.

UPPIRIDJUTIT

2. Nunavut Kavamanga (GN) havagutiqautiqaqtuq uppirinirmun uumunga Ujjiqsuittiarniq, talavani kavamatkunni havaktiit havaktukhaq pidjarikhaarlutik ihumagittiarutikkullu ihumagittiarlugillu ihariaginiinnun uppiridjutainnullu havaqatigimingni. GN-kut piniarhimavaktun piliuriami innirmik taimaatun Saimaniup Pimmariuninga (anginiqarniq angiqatigiigutini) havagvingmi naunaiqtaujuq talvuuna Ujjiqsuittiarnirmi taimaalu havaqatigijumanikkut talvuuna hivulliurutikkut uppiridjutini ukunani:

   ᐃᒃᐱᒋᖅᑕᐅᑎᑦᑎᐊᕐᓂᖅ - Ikpigiiqattautittiarniq: ihumagittiarinikkut/ihumagilugin aallat talvuuna aturnikkut kangiqhittiarhimanikkut;

   ᐱᕕᓕᖅᑎᑎᒋᐊᖅᑐᒥᓂᖅ- Piviliqtitigiaqannginniq: ihumagilugin inmiknik uqautikkut qanuridjutain;

   ᒥᓇᕋᕆᐊᖅᑐᒥᓂᖅ - Minarariaqannginniq: uqamalukhimaittumik pihurhaaqhimaittumiklu uqaluni itquumangittunik uqautinik, taimaatun huunngijautaungmat inuup inuuhinganun;

   ᐅᖅᐱᓗᒋᐊᖅᑐᒥᓂᖅ- Uqapilugiaqannginniq: uqamaluktailutin qujaginnaq qanurinninginni;

   ᒥᑕᐅᑎᖅᕆᐊᖅᑐᒥᓂᖅ - Mitautiqariaqannginniq: pingilluni amirilunilu irhitaarnirnin, kannguhuktittinirnin, ihumagittiaringinnikkut, mamiahaijuq, aanniqtirijuq humangittuurhaijuqlu inungmik; imaalu

   ᐊᒻᒧᑦᑎᕆᔭᕆᐊᖅᑐᒥᓂᖅ - Ammuttirijariaqannginniq: pitquinginniq tamainnik qanuriliurutiknik taimaittunik

humaangittuurhainirnik, mamianaqtunik, aannirnaqtunik, ihumagittiarutaungittuniklu.

Tamaita havaktiit pidjutilgit havagiamingni havaktakhamingnik qajangnaittumik, ihumagittiaqtaulutik, pikallaktainnirmilu havagvingmi.

Tamaita havaktiit pidjutilgit atauttikkut munaridjutimik qajangnaittumik, ihumagittiaqtaulutik, pikallaktainnirmilu havagvingmik, ilaujullu hanianiittun tautuktuk ihumagittiangungittunik pikallaqtaqtuniklu qanuriliurutinik.

Tamaita inuit pidjutilgit ihuaqtumun, hiamitiqtaulimaittumun qilamiujumiklu ihuarhainikkut havagutinik ukununga ihuiguhuutinik ataani uumani Hivulliurutimi.

Uppiridjutit ihuarnikkut, itquumanikkut, ihumaliuriiqhimanginnikkullu atuqtauniaqtun qujaginnani ihuarhainirni uvani/uvaniluunniit ihivriurhinirmi qanurilirutini piniarungnarhijun ataani uumani Hivulliurutimi pipkaijaami pilaarutit, munarijakhat, havaktakhallu tamainni inungni ihumagittiaqtaujukhat.

Ihuatqijaujuq qanuriliurutikhat aulapkainikkut qajangnaittumik ihumagittiaqtauniqaqtumiklu havagvingmik taimaatun pipkaqtipkainginnikkut pikallaqtarnirnik hivuagun. Titiraqhimaittukkut titiraqhimajukkullu havagutit hailihimajun ihuarhaijaami havagvingmi pikallaktarnirnik.

Havaktiit atanngujallu akhuurhaqtaujun ihuarhainikkut havagvingmi pikallaktarnirnik talvuunga atauttikkut uqaqatigiingnikkut havaqatigiingnikkullu. Kitunili pijaaqqat, atanngujaq piniarhimaraanginnaqtukhaq ihuarhanikkut ihuijijaujunik talvuuna titiraqhimaittukkut pidjutimi. Una pittaaqtuq havagutililugu ihumagijauniq avaliittumik havaktilu imaaluunniit uqaqtipkaijiqaqtumik uqaqatigiingnirnik.

ATURUTIKHAQ

3. Una Hivulliuruti aturutiqaqtuq tamainnun havaktinun ilaujullu Angajukhiit Atanngujat ukuallu Aulapkaijii GN-kunni ukuallu pivigijauvaktun timiqutiit. Ilauniq taimaalu ikajurnikkut havaqatigiingnikkullu maliktakhaq tamainnun ilaujunun attiqtauhimajun uumani Hivulliurutimi.

   Qanuriliurutit pijun hilataani havagvingmin pidjutiqallualimaittun uumunga Hivulliurutimun. Kihimi, una Hivulliuruti aturutiqaqtuq pikallaktarnirnun pijun hilataani havagvingmi, talvani pikallaktarnirniit pidjutittaaqqat hulaqutiluni havaqatigiingnirnik iluani havagvingmi.

   Una Hivulliuruti kiklikhaqtiqaqtipqangitaa GN-kunni havaktiinni pilaarutait qinirhiajaami aallanik ihuarhaidjutikhanik. Hapkuat ilaqaqtaaqtun nanminirijaujunun maligakkut ihuarhaidjutikhanik, naammaginginnirnik, ihuiguhungnirnikluunniit ataani atuqtumi maligami. GN-kut munaringittun

pidjutininganik maligaliqijikkut havagutikhanik havaktinun qinirhialiqtunun aallanik ihuarhaidjutikhanik.

Havaktinun ikajuqtiinni ilaujun havaktiit takujakhaillu naunaijarlutik kavamatkunni havaktiit angirutigihimajanginnun.

TUKIHIDJUTIT

4. **Ahikkut Ihuigijaunirmik Ihuarhainirmik (ADR) -** havagutit ilaqainnaqpaktuq ihumaliuriikhimangittumik pingahukkut-ilaujuq, taimaa havaanga tuninikkut ilaujunun ihuigidjutiqaqtun ikajurutikhanik turaangajunik pinikkut ihuarhaidjutikhanun talvuuna uqaqtipkaijiqaqtumik ihuittumik-ihuarharnirmun uqaqatigiingnikkulluunniit. Una havagutit huaktuidjutaungittuq.

5. **Hanianiittuq -** kinaujuq pidjutiungittuq pikallaktarnirmun kihimi tautuktait qaujihimajuqluunniit qanuriliurutimik malingitaa una Hivulliuruti.

6. **Ihuiguhuktuq -** kinaujuq uppirihimajuq atuqtipkaqtauhimajuq pikallaktaunirnik unnirhimajuqlu ihuigijaminik.

7. **Ihuiginiq -** titiraqtauhimajuq ihuiginiq inungmun inungnulluunniit taamna ihuiguhuktuq uqarhimajuq ilauvaktun qanuriliurutini pidjutiqaqtumik ihuinaarutikkut uumani Hivulliurutimi.

8. **Tukliq Angajuqqaaq -** una tukliq minista havagvingmi, una tukliq angajuqqaaq, atanilluaq atanngujajuqluunniit kavamatkunni timiqutingani.

9. **Uqaqtipkaijiqaqtumik Uqaqatigiingniq -** ihuarhainahuarnikkut katimaniq hivulliuqtaujuq atanngujamin, taapkuat tamarmik ilaujuk hivulliuqtauhimajuk ilauqujaplutik, talvanngalu atanngujaq tunijaaqtuq hivulliurutikhanik hivunikhani qanuriliurutini.

10. **Ihivriuqhiji -** tikkuaqtauhimajuq inuk ihivriuqhinikkut ajuiqhaqhimajuq taimaalu/taimaaluunniit ajuiqhimajuq angiqtauhimajuq Tukliqmin Angajuqqaamin ihivriuqujaupluni ihuigijaunirmik.

11. **Atanngujaq -** havakti havaktuq angajuqqaangunikkut atanngujaunikkulluunniit, humaangithuni havaangani atiani.

12. **Tautukhimanikkut (Prima Facie) -** ihuinaarnahugijaudjutit, itqumakpata, tukilik pikallakturutit pidjutihimajun.

13. **Kiujukhaq -** kina kitkulluunniit ihuigijaujun.

14. **Havagvingmi Pikallaktarnirniit -** tukilik qujaginnanik qanurilirutinik angummadjutiqaqtun atauhirmi amigaitqijaujuniluunniit hapkuanni tukihidjutini taimaatun tukiqaqtuni uumani Hivuliurutimi.

    (a) **Pimmarlungnikkut Atanniqtuidjutikkut -** pivaktuq havakti ihuittumik aturaangami pittaarni atanniqtuidjutikkullu ittuq ataniunikkut havaamingni havaangiqtittiniarhimanikkut inuup havaangani, hugingillugin havagutait talvani havaami, nutqaqtinniarhimalugu piangaijautikkut havaanga havaktimi, taimaaluunniit qujaginnakkut ulapiqutigijaa qanuriliuqtipkainikkulluunniit havaangani havaktimi. Ilaudjutiqangittuq piqpiarutikhakkut ihuaqtukkullu aturutaanik atanngujaup havaktakhainnik ilaqaqtun huangnikkut qanuriliuruti, tunirhainikkut havaktakhanik, ajuirhainikkut, havaktikkut ihumaliurutikhat havangnikkulluunniit qaujiharutit.

    (b) **Pikallaktarniq -** pijumajaungittunik qanuriliurutinik ilaujullu qaritaujakkut titiqqidjutinik talvuunalu/talvuunaluunniit inungnun tuhaumapkaidjutiitigun, taimaatun ihuaqtukkut ihumagijauttaaqtun pidjutingani hulaqutinganiluunniit ihumagittiaringinnikkut inuup inuuhirittianganik ihuaqtukkullu ihumagijauttaaqtuq pidjutiluni pipkailirnikkut irhitaarutinik, irhinaqtunik, huuhuijaqtirnikkut, kangunarnikkut quvianaittukkullu innirmik talvunga inungmun tunnganiqarhuni atauhirmi amigaitqijaujuniluunniit pitqujaungittuni piutaujuni inuglungnirnik titiraqhimajuni uvani Nunavunmi *Inuup Pilaarutainni Maligaqmi* ilihimajaujuq taimaaluunniit ihuaqtukkut ilihimajaujukhaq pijumajaungittukkut, nulliqidjutikkut, taimaalu/taimaaluunniit inungmun pikallaktarniujuq. Ukuat pitqujaungittuni piutaujuni iliuraqtauhimajun Maligaqmi hapkuat: aallatkiingni, uviniup kalaani, uppiridjutini, uppingadjutini, arnaunikkut/angutiunikkut, kitumi piqatigiigutikkut, arnaujaakhaami/angutaujaakhaami imaalu arnaujaakhaami/angutaujaakhami ilitaridjutaani, ukiungani, ajurutiqarnirmi, hivuliviinnin, kitunin inungnin, humit qaihimajuq, nunaqarutikkut, aippaqariaghaqarnikkut, ilaruhikkut qanurinningani, hingaihimanikkut, maligakkut maniliurutikkut, uumanilu ihuinaarutiqarnikkut pijaqtaujariiqhimajumi.

    (c) **Inungmun Pikallaktarniq -** pijumajaungittunik qanuriliurutinik ilaujullu qaritaujakkut titiqqidjutinik talvuunalu/talvuunaluunniit inungnun tuhaumapkaidjutiitigun, taimaatun ihuaqtukkut ihumagijauttaaqtun pidjutingani hulaqutinganiluunniit ihumagittiaringinnikkut inuup inuuhirittianganik ihuaqtukkullu ihumagijauttaaqtuq pidjutiluni pipkailirnikkut

irhitaarutinik, irhinaqtunik, huuhuijaqtirnikkut, kangunarnikkut quvianaittukkullu innirmik. Inungmun pikallaktarniq tunnganiqariaqangittuq umani pitqujaungittuni piutaujuni inugluginikkut titiraqhimajumi uvani *Inungnun Pilaarutainni Maligaqmi*.

(d) **Nuliarnikkut Pikallaktarniq -** pijumajaungittuq nuliarnikkut qanuriliurutinik ilaujullu qaritaujakkut titiqqidjutinik talvuunalu/talvuunaluunniit inungnun tuhaumapkaidjutiitigun, taimaatun ihuaqtukkut ihumagijauttaaqtun pidjutingani hulaqutinganiluunniit ihumagittiaringinnikkut inuup inuuhirittianganik ihuaqtukkullu ihumagijauttaaqtuq pidjutiluni pipkailirnikkut irhitaarutinik, irhinaqtunik, huuhuijaqtirnikkut, kangunarnikkut quvianaittukkullu innirmik taffumunga inungmun, naliitigun atauhiinnarmik pinirmik amigaittunikluunniit pinirnik; taimaaluunniit inuk ihuaqtukkut ilihimaliqtuq iliuraqhimajuq qanuriliurutikhamik nuliarnikkut pidjutimik havagiamingni uvaniluunniit uuktuqvighami ajuirharutikhanun qulvahiktirvighanulluunniit havaami.

ILALIUTIHIMAJUN

15. Ihuiguhungnirmik Ihuarhainiq – Titiraqhimaittukkut Havaguti

a. Talvungaqpiaq Uqaallangniq

i. Taimaa qajangnaitpat ihuaqqallu taimailiuriami, havakti ihumagjuq pidjutihimajun havagvingmi pikallaktarnirnin taimailiuqtukhat, hivulliqpaanguluni (talvungaqpiaq) kiudjutikkut, unniutijakhaa kiujukhaq taamna qanuriliuruti quvianaittuq pitquilunilu taimaatun qanuriliuruti nutqaqtukhaujuq.

ii. Taimaatun qanurinningiit pipkailimaidjutiujun uumani qanuriliurutikhamik taimaaluunniit talvungaqpiaq uqaallangniq nutqaqtingittuq taimailiuffaaqunginnirmik havagvingmi pikallaktarnirmik, havakti ilitturipkaqtakhaa atanngujaq, titiraqhimanikkut. Atanngujaq ihivriuqniaqtaa qanurinniq taimaalu, pijukhaukpat, ihuaqtumik huliniaqtuq. Kiujukhaq atanngujaukpat, havakti ilitturipkaqtakhaa tukliujimi quulliqpaangujuq atanngujaq.

b. Uqaqtipkaijiqaqtumik Uqaqatigiingniq

- Atanngujat atuqtaaqtun uqaqtipkaijiqaqtumik uqaqatigiingnirnik taimaatun ihuarhainikkut hanaqidjutikkut.

c. Ahikkut Ihuigijaunirmik Ihuarhainirmik (ADR)

- Ahikkut Ihuigijaunirmik Ihuarhainirmik havagutaujuq pipkaijuq ilaujunik uqautigijaami qanuriliurutinik, qanuriliuqpaktainniklu qanuruliurutikhaniklu ihuarhainirnun talvuunga ihumaliuriiqhimangittukkut havagutikkut. Titiraqtauhimadjutikkut Ahikkut Ihuigijaunirmik Ihuarhainirmik (ADR) pitquhimajuq angirutainnik tamarmik ilaujunik aulapkaqtitaujuqlu uumannga pingahuujumin ilaujumin. Titiraqtauhimadjutikkut

Ahikkut Ihuigijaunirmik Ihuarhainirmik (ADR) pijaaqtuq qujaginnaq hivitunirmi talvani havagutimi taimaatun angiqtauhimakpat tamarmingnin ilaujunin.

16. Ihuiguhungnirmik Ihuarhainiq – Titiraqhimajukkut Havaguti

a. Titiraqhmajuq Ihuiginiq (Ilaliutimi A)

i. Titiraqhmajuq ihuiginiq titiraqtaujukhaq uumunga ihuiguhuktup Tukliq Angajuqqaarijanganun. Ihuiginiq, ikinikhaanun, uqarniaqtait naunaijautait ihuinaarnahugijaudjutimi, ilaulutik:
   - Atia kiujukhaup;
   - Naunaijarutinik hulihimanirnik/qanurinninginnik ihuigijaujumi;
   - Ublua(it) pidjutimi(ni); ukuallu
   - Atiit tautukhimajunik, piqaqqat.

ii. Taimaatun ihuiginiq pihimakpat uumunga Tukliq Angajuqqaamun, tujuqtauttaaq uumunga Tukliq Ministamun uvani Kavamaliqijikkut Havagviani. Taimaatun ihuiginiq pihimakpat uumunga Tukliq Ministamun uvani Kavamaliqijikkut Havagviani, tujuqtauttaaq uumunga Tukliq Ministamun uvani Havaktuliqijikkut Havagviani.

iii. Tukliit Angajuqqaat tuniniaqtun titiraqhimajunik ilihimanirnik pihimalirnikkut ihuiginirmik.

iv. Tukliit Angajuqqaat tujurniaqtut titiraqhmajunik ihuigijaudjutinik Tuliqmun Ministamun Havaktuliqijikkunni qaujiharutikhamun taimaatun ihuguijuaniq pidjutiqaqqat iluani havagutimi uumani Hivulliurutimi ihumaliurutikhakkullu taimaa ukuat ihuinaarnahugijaudjutit, itquumakpata, pidjutigijakhainnun pikallakturutikkut ataani Hivulliurutimi.

v. Taimaatun ihuinaarnahugijaudjutit, ilitturijaukpiaqqata, <u>pidjutiqangittun</u> pikallaktarnirnik, taamna pidjuti tunijauttaaqtuq aallamun havagutikhamun taimaaqtitauttaaqtuqluunniit.

vi. Taimaatun ihuinaarnahugijaudjutit, itquumakpata, <u>pidjutiqarniaqtun</u> pikallaktarnirnik, ihuigijauniq tunijauttaaqtuq ihivriuqtimun, ihivriuqhiniaqtuq ihumaliuriami taimaatun ihuinaarnahugijaudjutit itquumajaakhainnik.

vii. Tukliit Angajuqqaat unniutiniaqtaa ihuigijaujuq unalu kiujukhat, ilikkuuqtukkut, titiraqhimajumik, pidjutainnik qaujiharnirmin tukliinniklu hulijakhanik, pijukhaukpat.

viii. Tukliit Angajuqqaat pijaaqtut tadjami qanuriliurutikhanik, imaakiaq ahivangapqaqtillugit havaktiit kikliqaqtipkailugilluunniit akturutait pijukhautillugu ihivriuqhiniq titiraqhimajumi ihuiginirmik. Hapkuat qanuriliurutit huaktuutaungittun naunaijautaungittullu piqpiarutinganik ihuigijaujumun.

b. Ihivriuqhiniq

i. Taimaatun Tukliq Angajuqqaaq Havaktuliqijikkunni ihumaliuqqat taamna ihuiginiq piqaqtuq ihuinaanahugijaujunik taimaatun, itquumakpata, pidjutilgit pikallaktarnirnik, munarijuq Tukliq Angajuqqaaq pipkaqtinniaqtaa ihivriuqhiniq qilamik.

ii. Ihiriuqti uqaqatigijaaqtaa ihuiguhuktuq, kiujukhaq qujaginnaillu tautukhimajun, ihumaliuriami naliinni, pidjutainni taimainnahugidjutini, ihuinaarnahugijaudjutit itquumakpata.

iii. Ihivriuqti tuniniaqtuq titiraqhmajumik unniudjutimik uumunga Tukliqmun Angajuqqaamun ilaqaqtunik naunaijarnirnik itquumajunik.

c. Pidjutait Ihivriuqhinirmin

i. Tukliit Angajuqqaat ihumaginiaqtaa ihivriuqhinikkut naunaiqhimajun ihumaliuqlutiklu kitut ihuaqtun hulidjutikhat pijukhat. Ilaujut ilitturipkaqtitauniaqtun pijriaqaqqat.

ii. Talvani havagvingmi pikallaktarniq ilitturijauhimajuq taimailiuqtauhimapluni, pijaaqtaaqtun hulidjutikhat ilaqaqtun, kihimi kikliqangittun hapkununga:

- iliharnikkut ajuirharnikkullu;
- titiraqhimajumik huagutimik;
- huagutikkut havaguiqtihimallangniq;
- havaguiqtitauniq;
- aallaniklu ihuarhainikkut qanurilirutinik aturutiqaqtunik kitunun qanuriliurutinun.

iii. Tukliit Angajuqqaat munariniaqtaa qanuridjuti iniqqat ihuarhainiq pipkaijaami pitqujauhimajun maliktaujaakhainni.

d. Akiraqtuqniq

Akiraqtuqniq, akiniarniit, irhitaarniilluunniit pidjutaanin tunidjutaanin ihuigijuanirmin ilauhimanirmilluunniit ihivriuqhinirmun ihuigijaunirmi pidjutilgit huangnikkut qanuriliurutinik ilaqaqtun, kihimi kikliqangittunun hapkununga:

- uqaallautiniq titiraqhimajumikluunniit huangnirmik;
- nuutiqtipkainiq anmuktipkainiqluunniit havaami, tamarmingnikluunniit;
- havaguiqtihimallangniq;
- havaguiqtitauniq.

e. Iquhimajunik, Hugijakhaungittunik, Ihumaaluktinniarhimanikkulluunniit Ihuigijaudjutit

Talvani iquhimanikkut ilitturipkaidjutinik tunihimajun, inuk taimailiuqtuq pipkaqtitauniaqtuq huangnikkut qanuriliurutinik ilaqarluni, kihimi kikliqangittunun hapkununga:

- uqaallautiniq titiraqhimajumikluunniit huangnirmik;
- nuutiqtipkainiq anmuktipkainiqluunniit havaami, tamarmingnikluunniit;
- havaguiqtihimallangniq;
- havaguiqtitauniq.

f. Titiraqhmajuq Ihuiginiq Nutqaqtittiniq (Ilaliutimi B)

Ihuiguhuktuq nutqaqtittaaqtuq ihuiginirmi taimaatun tujurnikkut uuminnga "Pikallaktarnikkut Ihuiginirmik Nutqaqtittinikkut Tukhirutimi Titiraqmik" (Ilaliutimi B) uumunga ihuiguhuktup Tukliit Angajuqqaanganun. Una nutqaqtittinikkut tukhiruti naunaijaqtakhait huuq nutqaqtittiliqtuq.

- Atia kiujukhaup;
- Naunaujaqhimajunik uqautinik huuq ihuiginiq nutqaqtitauliqtuq.

17. Hanianiittunin Hatummiarniq

Kitkut tautukhimajaa qanuruliurniq malingittut uumunga Hivulliurutimun munaridjutiqaqtun pinikkut ihuaqtunik hulidjutinik unniutinikkullu qanuriliurniq kinamun ataniujumun. Hanianiituq unniutihimajaa qanuriliurniq malignittuq uumunga Hivulliurutimun ihumagijaungittuq ihuiguhuktiupluni. Kihimi, taamna inuk uqaqatigittauttaaqtuq tautuktiupluni ihivriuliqqata ihumagijaujunun uqaqhimajunun.

18. Ilitarijaujumangittumin Ihuiginiq

Ilitarijaujumangittumin inungmin ihuiginiit kiujaulimaittun ataani uumani Hivulliurutimin, kihimi pidjutiuttaaqtuq havagvingmin ihivriuqhinirmin ihumagidjutaanin GN-kunnin. Ilitarijauhimanginniq pipkaqtaulimaittuq ihuigijauniq tunijauhimakpat taimaatun Kiujukhaq pilaaqutiqarami ilihimajaami kina ihuigijuq kiujaamilu qujaginnarnun ihuinaarnahugijaujunun uqaqtauhimajun Kiujukhamun.

19. Hiamitiqtailinikkut Titiqqaniklu Aulapkaidjutit

a. Tamaita ihumagijaujut tamajallu pidjutilgit havagvingmi pikallaktarnikkut ihuigijaunirmi pijukhat hiamitiqtailiqpiarnikkut tamainnin ilaujunin pidjutilgillu atuqpiaqtumun ilihimajaujukhautikkut tunnganiqarninganun. Qujaginnaq havakti malingittuq pipkaqtittauttaaqtuq huangnikkut qanuriliurutinun.

b. Ilitturipkaidjutit tunihimajun ihivriuqhitillugu uqaqatauttaaqtun pikpat ihumaliuqtaunirvik; apirhuivikkuuliqqat, taimaaluunniit ilitturipkaidjutikkut tukhirutimi ataani *Tuhagakhanik Tiguhinirmut Hapummijaarinirmut Hiamitirnaittunun Titiraqtauhimajunik Maligaqmi*.

c. Havaktuliqijikkut Havagvia pihimaniataa ihivriuqhinikkut naunaitkuti ukuallu pidjutilgit titiqqat tutquumattiarvingmi humi malikhugin titiqqanik pihimanikkut pidjutaanik Havagviup.

d. Naunaitkutit ihuiginirmun ihivriuqhinirmulluunniit ilijaulimaittun havaktiup havangnikkut titiraqarvianun kihiani titiraqhimajuq huangnikkut hulidjutit atuqtauliqqata.

e. Ihivriuqhinikkut titiqqat angmaqtiqtauffaaqtaaqtun talvuuna:

- nutaat pidjutilgillu ilitturipkaidjutit tunijaukpata ihivriuqtinun uumungaluunniit Tukliit Angajuqqaamun taamna hailihimangittuq ihivriuqtinun talvani pilirmat hivuliqpaak ihivriuqhinia; taimaaluunniit
- akiraqtuqniq uqaqtaujuq pihimajuq; taimaaluunniit
- aajjikkiikniqaqtuqmik ihuinaarnahugijauniq uqaqtauhimaliqtuq taaffumunga kiujukhamun.

20. Unniutiniq

Havaktuliqijikkut Havagvia munarijuq munarininganun unniutinikkullu atuqtipkailirnirmi uumani Hivulliurutimi iluani GN-kunni.

HAVAANGIT MUNARIJAKHAILLU

21. Taapkununga

a. Ministat:
   - GN-kunni Ministat munariniqaqtut atuqtipkailirnirmi uuminnga Hivulliurutimik Havagvingmingni Kavamatkunnilu Timiqutainni.

b. Tukliit Angajuqqaat:
   - GN-kunni Tukliit Angajuqqaat munariniqaqtut aulapkaininganun atuqtipkailirnirmilu uuminnga Hivulliurutimik Havagvingmingni Kavamatkunnilu Timiqutainni.

22. Naunaijattiarhimajun
    a. Havaktuliqijikkut Havagvia
        i. Pipkaijuq ilitturipkaidjutikhanik hailipkarhugin pittailinikkut ihuarhainikkullu havagvingmi pikallaktarnirnik.
        ii. Tunijuq ikajurutinik, hivulliurutikhanik, uqautiniklu uvani havagutaani uumani Hivulliurutimi havagutainnilu titiraliqinikkut tunijaami ihuigijaujumik.
        iii. Pijait naunaijaqtaillu titiraqhimajun ihuigijauniit ihumaliurami piqaqtaakhaanik tautukhimanikkut pidjutimik havagvingmi pikallaktarnirmik.
        iv. Hivulliuqtuq titiraqhimajukkut ihivriuqhinirnik uuminngaluunniit uqaqtigiingnikkut pidjutiujun taapkunannga titiraqhimajunin ihuigijaunirnin.
        v. Pipkaivajtuq ajuittunik inungnik hivulliuqtukhanik titiraqhimajukkut ihivriuqhinirnik ukuninngaluunniit uqaqatigiingnikkut pidjutijun taapkunannga titiraqhimajukkut ihuigijaunirnin.
        vi. Akhuurhaijuq kajumiktunik ihuarhaidjutikhanik uqaqatigiingnirnin ihivriuqhinirnilluunniit.
    b. Tukliit Angajuqqaat
        i. Piliurluni pipkailunilu havagvingmi innirmik piqangittumik tamainnin qujaginnarnin havagvingmi pikallaktarnirnik.
        ii. Pipkailuni ilitturipkaidjutinik ukunani pittailinikkut ihuarhainikkullu havagvingmi pikallaktarnirnik hailihimajun tamainnun havaktinun.
        iii. Pipkailuni tamaita havaktiit, ikajuqtiit, kaantraaktillu qaujipkaqtitauhimajun uumani Hivulliurutimi.
        iv. Piluni ihuaqtunik hulidjutinik, qilamik, ihuarhaijaami qujaginnarnik ihuijijaunirnik uqautinikluunniit ilitturipkaqtitauhimadjutimingnun.
        v. Pipkailuni tamaita ilaujun pidjutigivaktait ihuigijauniit ihivriuqhiniqlu unaluunniit uqaqatigiingnikkut havaguti hiamitiqtailiplugu.
        vi. Tuniluni ajuirhautinik havagvingmi pikallaktarnikkut tamainnun havaktinun atanngujanullu.
        vii. Tuhaumapkaqtillugin ilitturipkaidjutinik mighaagun Pikallaktaqangittumik Havagvingmi tamainnun nutaanun havaktinun.
    c. Atanngujat

i. Akhuurhailuni pipkailunilu havagvingmi innirmik piqangittumik tamainnin qujaginnarnin havagvingmi pikallaktarnirnik.

ii. Pipkailuni tamaita havaktiit ataaniittun munaridjutimingnin qaujihimajun uuminnga Hivululirutimik.

iii. Piluni ihuaqtunik hulidjutinik, qilamik, ihuarhaijaami qujaginnarnik ihuijijaunirnik uqautinikluunniit ilitturipkaqtitauhimadjutimingnun.

iv. Munarilugin qanurinningit tahamani ihuigijauniit ilitturijauttiaqhimajun pipkaijaami ihuarhaidjutikkut qanuriliurutit nakuujakhainnik.

d. Tamaita havaktiit

i. Qaujihimalugun una maliklugulu una Hivulliuruti.

ii. Pidjutilugin tamaita inuit havagvingmi pidjaringnikkut ihumagittiarinikkullu.

iii. Pihuirlutin ihuittuujunin qanuriliurutinik naammagijaungittuninluunniit qanuriliurutinin pidjutiqaqtaaqtunik havagvingmi pikallaktarnirnik.

iv. Havaqatigilugin titiraqtauhimajukkut ihivriuqhinirniit, uqaqtipkaijijaqtunik uqaqatigiingnirnin ukunanilu uqaqatigiingnikkut havaktaujun ataani uumani Hivululirutimi.

v. Pidjutigivaktait ihuigijauniit ihivriuqhiniqlu unaluunniit uqaqatigiingnikkut havaguti hiamitiqtailiplugu.

IKAJUUTIKHAT

23. Ikajuutikhat

a. Titiraqhmaniiit ihuigijaujunik malikhugu una hivulliuruti nutqaqtilimaitait havaktiit titirakkut tunijaami ihuiginirmik ataani *Nunavunmi Inungnun Pilaarutainni Maligaqmi* ihuiginirmikluunniit ataani atuqtumi ihuiginikkut havagutimi. Aajjikkutaa itquumajuq taimaatun titiraqhmajun ihuarhainikkut havaguti iniqtaukpat malikhugu una Hivululiruti.

b. Kina ilaujuq havaktiit tukhirutiinni titiraqhimajumik tunijaaqtuq ihuigijaujumik ataani kavamatkunni havaktiit angirutihimajanginni titiraqhimajumikluunniit ihuigijaujumik malikhugu una *Nunavunmi Inungnun Pilaarutainni Maligaq.*

c. Atanngujaujuq ilaungittuqluunniit havakti pijaaqtuq ataani ihuiginikkut havagutimi malikhugu una *Kavamatkunni Havaktinun Maligaq* Maliktakhanilu taimaaluunniit titiraqhimajumik tunijaaqtuq ihuigijaujumik malikhugu una *Nunavunmi Inungnun Pilaarutainni Maligaq.*

PILAARUTAIT MINISTAIT KATIMAJIINNI

24. Piqangittuq uumani hivulliurutimi qujaginnakkut ihumaliuqtaulimaittuq kikliqaqtittinikkut pilaarutainni Ministait Katimajiinni ihumaliuriamingni hulijaamingniluunniit mighaagun uumani pikallaktaqangittukkut havagvingmi hivulliurutimi GN-kunni, hilataani ilaliutihimajuni uumani hivulliurutimi.

ATANNIQTUIDJUTIUTIT NAUNAITKUTILLU

25. *Kavamatkunni Havaktinun Maligaq* Maliktakhanilu

26. Kanadami *Inungnun Pilaarutainni Maligaq*

27. Nunavunmi *Inungnun Pilaarutainni Maligaq*

28. *Tuhagakhanik Tiguhinirmut Hapummijaarinirmut Hiamitirnaittunun Titiragtauhimajunik Maligaq*

29. Kavamatkunni Havaktinginnun Angigatitiigutaa ukunani Nunavunmi Havaktiit Ikajuqtinginni

30. Kavamatkunni Havaktinginnun Angigatitiigutaa ukunani Nunavunmi Ilihaijiit Katimajiinni

31. Angajuqqaat Atanngujat Maligutaa

32. Ilaungittuni Havaktini Maligutaa

33. Pikallaktaqangittumik Havagvik Atugakhaq

34. Havaktuliqinikkut Ikajuutikhaq Makpiraaq
    Hivulliuruti 701 – Ihuiginiq Ihuigijaujullu
    Hivulliuruti 801 – Havaktini Huangniq
    Hivulliuruti 1018 –Havagvingmi Ihuilidjutini Munarinia
    Hivulliuruti 1609 – Pimmarluktaunirmut Akiliutit

UQARVIKHAQ

35. Aallanik ilitturipkaidjutikhanik naunaijattiarutikhanikluunniit, uqaqatigidjavan:

Aulapkaiji, Havaktuliqijini Kivgaqtuijit Havaanunlu Naunaijarnikkun
Havaktuliqiyikkut Havagvia
Iqaluit, Nunavut
867-975-6211